Israelian Hebrew, Inscriptions from the North of Israel, and Samaritan Hebrew: A Complex of Northern Dialects

Gary A. Rendsburg / Rutgers University
SBL Annual Meeting 2020

- I. Examples of IH grammatical features:
 - 1. Infinitive construct of ל"י, (IIIy) verb, as in Ugaritic:
 - Judg 13:21 לְהֵרְאֹה (Samson)
 - 1 Sam 1:9 שָׁתֹה (Shiloh)
 - 1 Sam 3:21 לָהֶרָאֹה (Shiloh)
 - 2 Kgs 13:17 בַּלָה (Elisha)
 - Hos 6:9 חַבֵּי (northern prophet)
 - CAT 1.6:I:9 'd tšb' bk'until she is sated in crying'
 - o CAT 1.15:IV:27, V:10, VI:4 *llḥm* . *lšty* . *ṣḥtkm* 'to eat (and) to drink I have summoned you'
 - Phoenician לבנת 'to build' (KAI 26 A II 11),
 'to erase' (KAI 26 C IV 15)
 - 2. Preposition קבל 'before', as in Aramaic:
 - 2 Kgs 15:10 הֶּבְלְּ־עֶם 'before the people' (Shallum)
 - 3. גָּפֶן זֹאת 'this vine' construction (indefinite noun + indefinite demonstrative pronoun), as in Phoenician:
 - 2 Kgs 1:2, 8:8, 8:9 מֱלֵי זֶה 'this illness' (Ahaziah, Ben-Hadad)
 - Mic 7:12 יוֹם הוֹא 'that day' (northern section of Micah)
 - Ps 80:15 גַפן וֹאת 'this vine' (IH psalm)

- o KAI 14.4, 7, 10 משכב 'this resting-place' (Eshmunazor)
- o KAI 14.11 חלת ז 'this coffin' (Eshmunazor)
- o KAI 10.11 מובח זן 'this altar' (Yeḥawmilk)
- o KAI 10.14 מקם 'this place' (Yeḥawmilk)
- o KAI 1.2 ארן זן 'this coffin' (Ahiram)
- o KAI 13.2 ארן זן 'this coffin' (Tabnit)
- o Kition A.29.2, A.30.2 סמל אז 'this image'
- ס Kition B.47.2 מצבת 'this stele'

II. Examples of IH lexical items:

- 1. חֱלֶק 'field': 2 Kgs 9:10, 9:36, 9:37, Hos 5:7, Amos 7:4. /Aramaic/
- 2. בָּד 'jar': 1 Kgs 17:12, 17:14, 17:16, 1 Kgs 18:34 (Elijah),

 Judges 7 (4x) (Gideon), Qoh 12:6 (IH), Genesis 24 (9x as style-switching). /Ugaritic, Phoenician, Aramaic

 (see also Kinneret epigraph below)/
- 3. שֶׁפְּעֶה / שֶׁפְּעָה 'abundance, multitude': Deut 33:19 (Issachar-Zebulun), 2 Kgs 9:17 (2x), Ezek 26:10 (Tyre), Job 22:11, 38:34 [elsewhere only Isa 60:6]. /Phoenician, Aramaic/
- 4. ע-ר-ב 'offer, sacrifice': /Phoenician/
 - Hos 9:4 לֹא־יִסְּבֹּוּ לַיהוֶה וּ זַּיִן וְלָא יֶעֶרְבוּ־לוֹ זִבְחֵיהֶׁם 'they shall not libate to Yhwh wine, and they shall not offer to him their sacrifices'
 - Avigad-Greenfield, IEJ 32 (1982), pp. 118-128:קבעם || אנ חנ ערבת למרזח שמש
 - '2 cups I, Hanno, have offered to the marzeah of Šemeš'

III. Inscriptions from the north of Israel:

- Kinneret jar fragment: כד השער 'the jug of the gate'
 (cf. above II.2)
- 2. Hazor jar fragment: לפקח סמדר 'to Peqaḥ, wine-blossom' (cf. Song 2:13, 2:15, 7:13) (2x Mishna / 1x Sifra) (Aramaic-Syriac-Mandaic)

IV. Aramaic inscriptions from the far north:

- 1. Tel Dan mentioning ביתדוד
- 2. 'Ein Gev: לשקיא 'to the drink providers'

V. Samaria Ostraca

1. vocabulary items

שמן 'year' שמן 'oil' לבל 'bottle' רחץ 'washed' ברם 'grove, vineyard' כרם 'old'

2. Samaria ostracon 111:

ברך שלם [
Barukh paid [
ברך הרעם הקשבו Barukh, the shepherds heeded [
1 1 1 ? ימנה שערם shall be remitted 3 barley (measures)

3. monophthongization of $ay > \hat{e}$ (as in Phoenician and Ugaritic):

'wine' – cp. BH '' and Arad, Lachish, Hebron ''

- 4. שת 'year' (as in Phoenician, Aramaic) \sim שֶׁנְה 'year'
 - o English *lb.* 'pound' < Latin *libra*
- 5. רחץ /raḥūṣ/ 'washed', in the expression שמן רחץ cf. Ahituv, *Echoes from the Past*, p. 277: 'the standard technical term used in the northern Kingdom for the biblical שֶׁמֵן זָךְּ

VI. Kuntillet 'Ajrud inscriptions

- 1. nos. 2.4-2.5-2.6 (stone vessels)
 - 2.4 לשרער 'to the governor of the city'
 - 2.5 ל] '[to] the governor of the city'
 - 2.6 לשר] '[to the governor of] the city'
 - o Contrast Avigad-Sass, *Corpus of West Semitic Stamp Seals*, bulla no. 402 שר הער (Jerusalem), with def.art.
 - o Phoenician KAI 43.2 רב ארץ 'governor of the land'
 - o though see now the new Jerusalem bulla שרער
- 2. no. 3.9, lines 2-3: ואם פתה ונתן לה יהו כלבבה (Pithos B) 'and if he would desire, then YHW will grant him in accordance with his heart'
 - Hos 2:16 : לְבֵׁן הַגַּה אֲנֹכִי מְפַּשֶּׁיהָ וְהְלַכְתֶּיהָ הַמִּדְבֶּר וְדִבַּרְתֵּי עַל־לִבְּהּ
 'hence, behold I persuade her, and I will lead her into the wilderness, and I will speak to her heart'
 - Prov 25:15 בְּאָרֶדְ אֻפַּיִם יְפֻתֶּה קָצֵין וְלָשִׁוֹן רַבְּה תִּשְׁבְּר־גַּרֶם:
 with patience a ruler may be persuaded,
 and a soft tongue may break a bone'

- 3. no. 4.1.1, line 1: יתנו ל[י] יתנו ל (plaster inscription) 'may they recount to [Y] אויריים יתנו לי
 - ס Judg 5:11 שֵׁם יְתֵנוּ צִדְקוֹת יְהוְה (Deborah) 'there they recount the righteous-acts of Yhwh'
 - Judg 11:40 מִימְים וּ יָמִימְה תַּלֵּכְנְהֹ בְּנְוֹת יִשְׂרָאֵׁל לְתַנּוֹת לְבַת־יִפְהָּח הַגּּלְעָדֵי
 'from year to year the daughters of Israel go-out to recount (the story) of the daughter of Jephthah the Gileadite'

VII. Samaritan Hebrew

1. contraction of diphthongs (GSH, 65):

```
TH מָנֶת SH /mot/
TH מְנֶדְ SH /tok/ (Num 35:5)
TH בִּיִת SH /bit//bet/
TH יַּיִת SH /zit/
TH אַיִן SH /īn/
```

cf. letter names עין /in/ and יון /zin/

SH /in/

- 2. Merger of *šin* and *śin* (as in Phoenician and Ugaritic)
- 3. Relative pronoun -ש

עין TH

- IH: Judg 5:7 (2x) (IH poem); Judg 6:17, 7:12, 8:26 (Gideon cycle); 2 Kgs 6:11 (story set in the north); etc.
- MT Torah and SP both use אשר
- toponym שניר (Deut 3:9) /šinnər/ 'of the yoke' (GSH, 321)

- 4. 1st common singular personal pronoun
 - Proto-Semitic 'anāku (as in Akkadian)
 - TH אָנֹכִי \sim SH $/{
 m \ddot{a}}$ n ${
 m \ddot{a}}$ ki/ (GSH, 226)
 - cf. Punic anec (Plautus)
- 5. 2nd feminine singular personal pronoun אתי /åtti/ (GSH, 226) (as in Aramaic)

7x in the Bible as Ketiv

- Judg 17:2K (Micah of Ephraim)
- 1 Kgs 14:2K (Jeroboam I)
- 2 Kgs 4:16K, 8:1K (Elisha)
- 2 Kgs 4:23K (husband of the Shunammite woman)
- Jer 4:30K (Benjaminite? Aramaism?)
- Ezek 36:13K (Aramaism?)
- 6. SC 2nd person feminine singular -ti: פקדת /fåqådti/ (GSH, 108)
 - cf. Judg 5:7 (2x) עַד שַׁקַּמְתִּי אֱם בְּיִשְׂרָאֵל
 - see also Ruth 3:3 (K), 3:4 (K) archaism
 - many occurrences in Jeremiah and Ezekiel
- 7. Single infinitive form /fäqad/ (with variants) (*GSH*, 208-209) cf., e.g., 1 Sam 1:9 וְאָחֶרִי שֵׁׁתְּה
- 8. Expression of the reciprocal
 - MT איש אַל־אַחִיה (masc.) \sim אַטה אַל־אַחיו (fem.)
 - (Exod 25:20, 37:9) \sim (Exod 26:3 [2x], 26:5, 26:6, 26:17)
 - SP אחת אל אחת \sim אחד אל אחד
 - o [not, however, in Exod 16:15, Lev 25:14, Num 14:4]
 - o [though see also MT Exod 36:10 אַחָת אֶל־אֶּחָת [אַחַת אַל־אֶּחָת אַל־אָרַת אַל־אַרַת אַל־אָרַת אַל־אָרַת אַל־אָרַת אַל־אָרַת אַל־אָרַת אַל־אָרַת אַל־אַרַת אַל־אַרַת אַל־אַרַת אַל־אַרַת אַל־אַרַת אַל־אַרַת אַלּידע אַל־אַרַת אַלּר אַלּרַת אַלּידע אַל־אַרַת אַלּר אָרַת אַל־אַרַת אַלּר אָרַת אַלּר אַלּריע אַלּר אַרַת אַלּר אַרַת אַל־אַרַת אַלּר אַלּריע אַליר אָרַת אַלּר אַלּריע אַלירע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלירע אַרַרע אַלייע אַלירע אַלירע אַלירע אָלייע אָלירע אַרע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלירע אַלייע אַלייע אָלירע אַליע אַלייע אָלייע אָלייע אָלייע אָלייע אַלייע אַלייע אָלייע אָלייע אַלייע אָלייע אָלייע אָלייע אָלייע אָלייע אָלייע אָלייע אַלייע אַלייע אָלייע אָלייע אָלייע אָלייע אַלייע אַלייע אָלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אַלייע אָלייע אָלייע אַלייע אָלייע אָלייע אַלייע אַלייע אָע אַלייע אַלייע אַלייע אַליי
 - IH: 2 Sam 14:6 הַאָּחֶד אָת־הָאָחֶד (woman of Teqoa)
 - Targum Onqelos to Exod 26:3 חדא עם חדא, etc.
 - Job 41:8 אֶחֶד בְּאֶחֶד